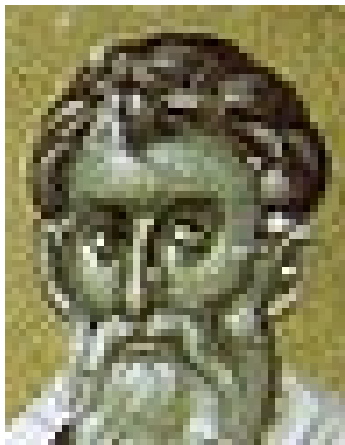

Вяра

15.03 по еретическия, †02 март по църковния календар - Свети свещеномъченик Теодот, епископ Киринейски. Света мъченица Евталия

Страдание на свети свещеномъченик Теодот, епископ Киринейски († ок. 320-326 гг.)

Свети
свещеномъченик
Теодот, епископ
Киринейски.
Фрагмент от стара
българска стенопис.
Старо Нагоричино,
област Македония

Свети свещеномъченик Теодот, по произход галатянин, бил епископ на град Кириния, намиращ се на остров Кипър. Син на родители християни, той бил научен да чете и пише в ранна възраст и преуспявал в премъдростта и добродетелите. Той дошъл на остров Кипър да проповядва Словото Божие и поучавал езичниците да оставят своето заблуждение и идолопоклонство и да повярват в Христа. Със своята проповед мнозина отвърщали от езическото нечестие и ги поучавал в

пътя на спасението и поради това бил поставен за епископ на кипърския град Кирина. По това време царувал нечестивият Ликиний, а наместник на остров Кипър бил Савин; тогава имало силно гонение против християните. Свети Теодот, желаейки да пострада за Христа, смело спорел с езичниците, изобличавайки техните заблуждения, и открито проповядвал Христа. Като чул за това, наместникът Савин заповядал да задържат светия и да го измъчват, но Божият служител, узнал за това, не дочакал изпратените, а сам се явил при наместника и му казал:

- Аз съм този, когото търсиш. Нито се скрих от тебе, нито съм доведен насила, но доброволно се явих, за да проповядвам Христа, моя Бог, истината, която не трябва да бъде скривана, и да изоблича нищожеството и безсилието на вашето нечестие. За безсилието ви не трябва да се говори много: вашите действия ясно показват, че сте по-страхливи и от жабите. Заради един християнин се смути целият град и войската, защото бесовете треперят и от един Христов раб и се стремят да го погубят, боейки се, че той, превъзмогнал мъченията, ще посрами тяхното безсилие, като победи слугите им, надяващи се на тях.

Наместникът не могъл да понесе такова изобличение и заповядал безпощадно да бият светеца с твърди жили, а той по време на дългите изтезания възклищавал с Давидовите слова:

- По гърба ми орачи ораха, прокарваха дългите си бразди.

Когато слугите престанали да бият мъченика, наместникът казал:

- Виждаш ли каква полза донесоха дръзките ти думи?

Светецът отговорил:

- Ако душевните ти очи бяха отворени, бих ти показал каква

полза ми е донесло това, което ти наричаш дързост. Но ти си сляп и не можеш да видиш очакващото ме блаженство. Обърни внимание поне на това, че като гледам с душата си към небесните блага, приготвени за мъчениците за Христа, не чувствам мъченията, защото моята душевна радост превъзмогва всички телесни страдания.

Савин казал:

- Напразно се гордееш, Теодоте, и заблуждаваш слушателите; няма да ме прелъстиш с думите си: ще те измъчвам дотогава, докато не признаеш господството на нашите богове.

Светецът отговорил:

- Измъчвай ме колкото искаш, употреби всичкото си изкуство - и узнай силата на Христовия воин. Ще видиш кой ще победи: мъченикът или мъчителите!

Наместникът казал:

- Нима не знаеш, че по заповед на царя мога да раздробя тялото ти и да те погубя напълно?

- Бог, на Когото служа, ме е направил по-могъщ от царете и по-силен от князете - затова говоря с теб като с роб и те смятам за по-нищожен и от пленник. С помощта на Бога, Който ме е научил да презирам всички блага на живота като сено, плява и смет, пренебрегвам всички мъчения. Не мисли, че ще ме смутиш с твоите горделиви заплахи. Ти се хвалиш, че имаш власт над тялото ми, но нали и разбойниците в пустините имат същата власт, когато нападат пътниците и ги измъчват. Ти смяташ себе си за могъщ, надявайки се на своя беззаконен меч, защото си заменил законната власт с тирания: ти освобождаваш от наказания прелюбодейците и убийците, а наказваш невинни и благочестиви хора.

Силно разгневен, наместникът заповядал да окачат мъченика на едно дърво и да стържат хълбоците му с остри оръдия. Търпейки тези люти мъчения, Христовият страдалец се молел така:

- Господи Иисусе Христе, Творче на всичко видимо и невидимо, пленил смъртта, разрушил ада, умъртвил на кръста началата и властите на преизподнята, осъдил княза на този век, дарил сила свише на Твоите свети апостоли и запазил ги в изкушенията, дарувал някога победа на юношата Давид над великана Голиат, укротил пламъка на Вавилонската пещ, изстудил огъня с роса, така че той да не навреди на телата на светите отроци, укрепи и мен в тези мъки. Ти знаеш човешката немощ, знаеш, че твърдостта ни е нищожна и силата ни прецъфтява като цвят. Дай слава на Твоето име, Господи, и укрепи моето безсилие. Разруши крепостта на въставащите срещу Твоето свято паство, за да разбере цялата вселена, че ти си един Бог Всевишни, даващ сила и крепост на надяващите се на Тебе!

Докато се молел, палачите толкова измъчили тялото на светеца, че се показали костите му, и наместникът заповядал да го отведат в тъмница.

По пътя към тъмницата светият с висок глас възклищавал:

- Разберете вие, които виждате моите мъчения, че страдам не без надежда. Има награда за мъченическите подвизи в Христа, на Когото се уповавам. Ако земният цар чества и награждава своите храбри воители, проливащи кръв, прославя в книги убитите, прави им изображения и се старае да съхрани паметта за тях - толкова повече нашият Подвигоположник, Вечният Небесен Цар дава на Своите воители и подвижници слава в сегашния живот, а след възкресението - участие в Своето Царство. Свидетелство за това са честните мощи на подвизавалите се преди свети мъченици. Те благоговейно се

почитат от всички християни и се смятат за по-скъпи от всички земни скъпоценности и богатства. С това почитане ясно се изобразява небесната слава на мъчениците, която им се въздава от Бога и Неговите ангели.

Много други неща казал мъченикът, придружаван от целия народ до тъмницата, където прекарал пет дни, след което отново бил доведен на съд пред наместника.

Наместникът казал на мъченика:

- Мисля, че не трябва повече да те наказвам, за да се опомниш, и след като си изпитал тежестта на първите мъчения, ти ще почетеш нашите богове, нежелайки повторение на страданията. Но ако не се покориш, ще ме принудиш да те измъчвам още по-жестоко. Затова ме послушай и избави себе си от приготвените за теб мъчения.

Свети Теодот отговорил:

- Нима ти не разбираш, триокаяни, че макар и тялото ми да е разбито от мъченията и хълбоците ми да са разкъсани, аз и сега се явих пред теб, готов да приема всички страдания, докато завърша своя подвиг и получа приготвения ми от моя Господ Иисус Христос венец.

- Не произнасяй името на Разпнатия, защото с него оскверняваш мястото на съда - прекъснал го наместникът.

- Безумноко пълен с всяка нечистота! - казал Теодот. - По твое мнение ти не оскверняваш това място, произнасяйки имената на твоите скверни и нечисти богове, а когато аз произнасям името на Пречистия мой Владика Христа, Царя и Господа на всичко, ти негодуваш, богохулстваш и скърбиш като за оскверняване на съдилището с Христовото име? Така се мъчи твоят ум, когато произнасям Неговото пречисто име. Така и почитаните от вас бесове са страдали, не понасяйки мъките от

вида на Христа, и викали: - Какво имаш Ти с нас, Иисусе Назарянино? Нима си дошъл тука да ни мъчиш преди време? Не е ли удивително, че и ти не можеш да слушаш Христовото име, защото си подобен на бесовете, подражавайки и служейки им, както и твоите предци?

Савин казал:

- Мислех, че след предишните мъчения ще станеш по-отстъпчив и ще послушаш мен, който ти предлагам спасение, но ти си станал още по-лош и все спориш с нас, лъжейки се с надеждата, че търпиш за Христа. Затова ще те подложат на нови мъчения и ще ти покажат, че надеждата ти на Христа е напразна. Няма да ти помогне този лъжец, на Когото се надяваш, отивайки на страдания.

Светият мъченик отговорил:

- Ако аз търпях заради човек, то бих бил по-нещастен от вас, безбожните, и не бих имал никаква надежда в бъдещия живот. Ако не гледах към Небесното Царство, където Христос награждава, не бих могъл да страдам докрай, не бих бил в състояние да понасям такива мъчения. Но с Христовата помощ няма ли да понеса и по-големи мъки заради бъдещото блаженство? Виж помощта Христова в мен и се убеди, че аз се надявам на Него. Под защитата на Неговата ръка аз не се боя от твоите мъчения и даже не страдам. Нека страда тленното тяло, но намерението, утвърдено в Бога, е непоколебимо.

Тогава наместникът Савин заповядал да сложат мъченика на железен одър и да запалят под него дърва и слама. Когато страдалецът претърпял и това мъчение, наместникът се удивил и казал:

- Откъде у вас, християните, има такава безпощадност? Кого можете да помилвате, бидейки така жестоки към себе си? Към

кого можете да бъдете добри, след като не сте добри към себе си?

Свети Теодот отговорил:

- Ти не познаваш истинското човеколюбие, а говориш за милосърдие. Ще ти бъда благодарен, когато ме осъдиш на смърт, когато ме избавиш от временния живот и ме отпуснеш в Небесното Царство. Ти ме въздигаш, защото колкото повече ме измъчваш, толкова по-голяма награда ми приготвяш. Ако наистина искаш да ми окажеш милост, избави ме от страданията на временния живот. Умножи моите мъчения тук: там те ще се присъединят към моя венец на правдата. Измъчи ме до смърт, за да отида като най-съвършен подвижник при моя Подвигоположник Христа, за да ме приемат с радост и веселие всички ангелски ликове.

Наместникът казал:

- Ще изобретя най-люти мъчения и ще те направя най-съвършен подвижник.

Христовият мъченик отговорил:

- О, ако знаеше милосърдието на моя Бог, на Когото се надявам, че за тия кратковременни мъки ще се удостоя с вечен живот при Него! Ти сам би поискал да страдаш така, както страдам аз, но почитаните от вас бесове са ожесточили сърцата ви и вие нямате надежда след смъртта. Затова и сте потънали в светската суета, предпочитайки временното и преходното пред вечното.

Като чул тези думи, наместникът изумен казал:

- Бяха ми казали за теб, че си прост човек, но аз виждам, че си велик мъдрец!

Свети Теодот отговорил:

- Ако в мен говори Христос, то какви оратори могат да ми противостоят? Да, правилно са ти казали, че съм прост човек, но помагащата ми благодат на моя Христос ме научава да говоря и ме укрепява в мъките, облекчавайки страданията ми.

- Няма да те помилвам, Теодоте - казал наместникът.

- Прави каквото искаш, аз съм готов - отговорил светецът.

Тогава Савин заповядал на войниците да набият гвоздеи в нозете му и да го заставят да ходи. И когато забивали гвоздеите, той вдигнал ръце към небето и казал:

- Благодаря Ти, Господи мой, Иисусе Христе, че си удостоил мен, недостойния, да бъда участник в Твоите страдания. Откъде върху мен, отхвърления, такава велика благодат - ето, аз вече съм като на небето?! Благодаря Ти, Спасителю мой, задето си избавил душата ми от гонителите. Да се прослави, Владико Христе, Твоето име в тялото ми! Сине Божий! Ти си мой живот, и смъртта за Тебе е моя придобивка! На Тебе поверявам страдащите за Твоето име, бъди им помощник. Заповядай да престане тази буря, разпръсни въставащите срещу Твоята света църква, за да Те прославят хората по земята навеки!

А на християните, които били около него, казал:

- Братя! Моят подвиг завършва, венецът е близо, залогът за моята правда, който ми дава Иисус Христос. Той Се е разпънал за мен, аз заради Него предадох тялото си на мъчения. Той е умрял за мен, за да ме избави от тление, аз умирам за Него, за да се удостоя с Неговото Царство. О, велика Христова благодат! За кратковременното страдание заради Него Той награждава повече от изтърпяното - с вечно и неизречено блаженство: недостойни са страданията на сегашното време за оная слава, която ще се яви в нас.

И говорейки така, той вървял, принуждаван от войниците, стъпвайки върху забитите в стъпалата му гвоздеи. Виждайки търпението му и слушайки медоточивите му слова, много езичници повярвали в Христа, поругали скверните идоли, укорявали мъчителя и прославяли Христовото име. Като узнал това, Савин заповядал отново да хвърлят светеца в тъмница, за да не се прелъстява народът от неговото вълшебно (както той казвал) учение, а след това започнал да обмисля със съветниците си с каква смърт да погуби светия мъченик. След време раните на мъченика започнали да загниват и идващите благочестиви християни грижливо ги почиствали.

Когато Константин Велики със силата на кръста победил Максентий и дарил свобода на вярата на всички християни, издал указ да се прекрати гонението и да бъдат освободени всички задържани за Христа. Свети Теодот, като чул, че искат да го освободят, силно се опечалил, защото желаел да умре в мъки за Христа. След освобождаването си той се отправил в своя град Кирия и след като прекарал две години на епископския престол, се преставил в Господа и получил двоен венец - светителски и мъченически - от Христа Господа, увенчаващ Своите подвижници с вечна слава, с която да се удостоим и ние по молитвите на светия свещеномъченик Теодот и с благодатта на нашия Господ Иисус Христос, на Когото слава с Отца и Светия Дух във вечни векове. Амин.

Кондак, глас 3:

Море зловерия обличил еси, и идолското безбожие лествя верою правоверия уязвил еси, и всесожжения божественное быв, чудодействием орошаеши концы, отче святителю Феодоте. Христа Бога моли даровати нам велию милость.

(Морето на зловерието си изобличил и с правилна вяра си уязвил безбожната идолска измама; станал божествено всесожжение, с чудодействия оросяваш краищата на света;

светителю Теодоте, моли Христа Бога да ни дари велика милост.)

В памет на света мъченица Евталия († 257 г.)

Света Евталия живяла в III век и била родом от Сицилия. Майка ѝ била езичница и страдала от кръвотечение. Насън ѝ се явили светите мъченици Алфий, Филаделф и Киприн и ѝ обещали изцеление, ако повярва в Христа. Тя се кръстила и се изцелила; след това кръстила и дъщеря си. Като узнал за това, синът ѝ Сермилиан искал да убие майка си, а сестра си Евталия бил жестоко и я предал на слугата да я погуби. Със своята молитва тя възпряла слугата и била посечена с меч от брат си.

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}